

ЕФЕКТИВНА ШКОЛА : ФАКТОРИ УСПІХУ

Якісна середня освіта, заснована
на компетентісному підході:
питання та труднощі

Девід Ройл
Освітній консультант

Київський університет імені Бориса Грінченка

4 червня 2011 р.

Освіта для ВВП?

- * Не вистачає функціональних навичок

- * Потрібні навички:

- Командна робота, самоменеджмент,
вирішення проблем;

- Усвідомлення бізнесу та споживачів,
комунікація та грамотність, використання
кількісного мислення та інформаційних
технологій.

Погані результати на PISA = неякісні навчальні плани?

Програма міжнародної оцінки студентів (PISA) оцінює, наскільки учні наприкінці загальнообов'язкової освітньої програми можуть:

Використовувати навички читання, щоб розуміти та обробляти різноманітний письмовий матеріал, з яким вони можуть зустрітися у повсякденному житті

Використовувати математичні знання та навички для вирішення кількісних та просторових задач

Використовувати наукові знання та навички, щоб розуміти, обробляти та вирішувати наукові ситуації та труднощі.

Що думають батьки та діти?

- * NSRТА, січень 2011: навчальний план, що являє собою “огляд необхідних ключових знань та розумінь” та “все, чому повинні навчитися діти”
- * *Guardian*, січень 2011: опитування “Школа, яка б мені сподобалася”: школа, яка є **активною, спокійною, зручною, креативною та яскравою, експертною** (вчителі, відвідувачі), **гнучкою** (розклад), **дружною, інклюзивною, міжнародною, слухаючою, виходячою назовні** (візити, навчальні поїздки) та **технологічною** (айПади для всіх).
- * “Навчання, схоже на м’ясний комбінат, із розкладом “один розмір підходить всім” – найбільша скарга. Вони хочуть роботу, яка надихає їх, і щось означає.”

Цілі/Наслідки навчання

- * **Англія:** впевнені особистості, успішні учні та відповідальні громадяни.
- * **Північна Ірландія:** реалізовувати власний потенціал як особистість, робити внесок до суспільства, та внесок до економіки і довкілля..
- * **Республіка Ірландія:** учні, які сповна беруть участь у суспільстві, залучені до щасливого сімейного життя, готові до мінливого робочого життя та навчання протягом життя.
- * **Шотландія:** чотири “здатності”: успішний учень, впевнена особистість, відповідальний громадянин та ефективний учасник.
- * **Уельс:** доступ для всіх до широкого спектру освіти, можливості для освіти і навчання, включаючи набуття необхідних особистих та соціальних навичок.

Набуття навичок на Британських островах

- * **Англія:** управління собою; стосунки; власне навчання, результати та робота
- * **Північна Ірландія:** спілкування, використання математики та використання ІКТ і навичок мислення; робота з іншими; мислення, вирішення задач, прийняття рішень; управління собою та креативність.
- * **Шотландія:** основні особистісні та навчальні, грамотність та кількісні навички, навички якісного виконання роботи та професійні навички.
- * **Республіка Ірландія:** критичне та креативне мислення, комунікація, обробка інформації, персональна ефективність та робота з іншими.
- * **Уельс:** 'Ширші ключові навички' – робота з іншими; покращення власного навчання; вирішення задач; плюс мислення, комунікація, ІКТ та цифри у всьому навчальному плані.

Компетенції 21-го століття: навчання слона танцям?

Величезна зміна – але добре A huge change – but well
визначена:

- ❖ Чотири стовпи(1996)
- ❖ Європейські компетенції
- ❖ П'ять розумів(2006)
- ❖ Доповіді МакКінзі(2007 та 2010)
- ❖ Рамкова програма з навичок 21-го століття (2007)
- ❖ Вагнерівський проміжок в глобальних досягненнях (2008)
- ❖ Оцінка та навчання навичкам 21-го століття
(АТС21ст) Проект(2009)

Скарб всередині

Чотири стовпи (ЮНЕСКО 1996)

Міжнародна комісія з освіти у 21-му столітті розробила “Чотири стовпи компетентісно-орієнтованої освіти”:

- 1) Навчитися робити (вирішувати повсякденні проблеми)**
- 2) Навчитися знати (продовжувати вчитися)**
- 3) Навчитися бути (етична відповідальність)**
- 4) Навчитися жити (здатність поважати та працювати з іншими).**

Гарднер: 5 розумів для майбутнього

1. **Дисциплінований розум** (особистості повинні бути експертами у як мінімум одній області/дисципліні).
2. **Аналізуючий розум** (здатність збирати розпорошену інформацію, реорганізовувати її, щоб вона була доступною та передавати її іншим).
3. **Створюючий розум** (мислення поза шаблонами)
4. **Поважаючий розум** (повага до спільного та відмінностей).
5. **Етичний розум** (мислення поза власними інтересами як співробітників та громадян).

Глобальний проміжок у досягненнях (Вагнер 2008)

Проміжок між тим, що викладають у найкращих школах та декількома “навичками для виживання”, які дійсно потрібні студентам:

**Критичне мислення та вирішення проблем;
співпраця між мережами та лідерство через вплив;
швидкість та адаптивність; ініціатива та підприємництво;
ефективна усна та письмова комунікація;
оцінка та аналіз інформації;
цікавість та уява**

8 взаємозалежних ключових компетенцій для навчання протягом життя (ЄС 2006)

- 1) Спілкування на рідній мові
- 2) Спілкування іноземними мовами
- 3) Математична компетентність та базові компетенції в науці та технологіях
- 4) Цифрова компетенція, впевнене та критичне використання інформаційних технологій
- 5) Навчання вчитися, власне навчання
- 6) Соціальні та громадські компетенції, особисті, міжособистісні та міжкультурні компетенції
- 7) Ініціатива та підприємництво
- 8) Культурна обізнаність та вираження

Барбер: перспективи глобальної освітньої реформи: (2010)

Навчальний план майбутнього – це “рівняння” з чотирьох букв: E (З+М+Л)

- З – знання
- М – мислення: використання З у нових ситуаціях
- Л – лідерство: можливість здійснювати вплив
- Е – етичне використання знань, можливість мислити і можливість бути лідером

Зростання впливу PISA з 1997 р. до сьогодні (75 країн)

Андреас Шляйхер (ОЕСД):

- *Подолання непередбачуваних труднощів у майбутньому
- *Способи мислення, що включають креативні та критичні підходи до вирішення проблем та прийняття рішень
- *‘Різносторонність’ замість вузьких та широких спеціалізацій
- *‘амбар’ єдиної дисципліни: перехід від світу запасів, знання накопичуються, але не використовуються, і тому швидко знецінюються, до світу “поток
- *Цінність створюється горизонтально, а не вертикально.

Успішні системи шкіл PISA

- * **Фінляндія:** ключові компетенції, інтегровані до цілей та змісту предметів та крос-культурних тематик.
- * **Сінгапур:** Соціальні та Емоціональні Компетенції плюс Компетенції 21-го ст.; від індивідуального “Профілю цілісного розвитку” у 2012 до помітного прогресу у розвитку компетенцій.
- * **Корейська республіка:** зменшення змісту предметів та навчального плану, щоб задовольнити різноманітні потреби кожного студента; незалежна освітня діяльність, щоб сприяти самокерованому навчанню.

Доповіді МакКінзі (2007 та 2010)

У найкращих шкільних системах найважливішими є три речі:

- *Залучення правильних людей до викладання (“якість освітньої системи не може перевищувати якість її викладачів”)
- *Навчання їх бути ефективними інструкторами
- *Впевненість, що система здатна генерувати найкращу освіту для кожної дитини

Покращення роботи системи через покращення навчального досвіду:

- Розбудова навичок вчителів
- Покращення систем даних
- Сприяння документам та законам
- Переглянуті стандарти та навчальний план
- Відповідна структура винагород для вчителів та директорів.

Досвід проекту в Україні та Косово

- * **Україна:** від обов'язкової громадської освіти до таблиці ключових компетенцій для кожного ступеню освіти, засновуючись на національних нормативних документах в умовах того, про що має знати, вміти та які ставлення, цінності та навички
- * **Косово:** 6 ключових компетенцій ЄС: 6 навчальних областей; інтеграція наукових та гуманітарних дисциплін; англійська з першого класу; обов'язковий 0 клас АЛЕ величезні труднощі із можливостями системи (вчителі, підготовка вчителів тощо)

Яка саме школа?

Майбутній вигляд шкіл

- * **Школи:** “нервові центри, прозорі стіни з отворами, зв’язок вчителів, студентів та спільности до багатства знань у світі”
- * **Вчителі:** “диригенти навчання”, а не “розповсюджувачі інформації”; “перетворення інформації в знання, а знання у мудрість”.
- * **Відкритий розум:** навчальний план, заснований на 5 ключових компетенціях 1. Громадянство; 2. Навчання; 3. Управління інформацією; 4. Зв’язки з людьми; 5. Управління ситуаціями
- * **Школа одного:** використання технологій для створення особистого переліку уроків, спрямованого на рівень, якого досягла кожна дитина; “потік” одного, а не 25.

Якість освіти

Європейська доповідь щодо якості шкільної освіти (2000)

5 задач: знання; децентралізація; ресурси; соціальна інклюзія; дані та їх порівняння

16 індикаторів якості у чотирьох областях: досягнення; успіх та перехід; моніторинг; ресурси та структури:

EFA Мета 6

(1) Здорові та мотивовані студенти; (2) добре підготовлені вчителі та активне навчання; (3) відповідні умови та навчальні матеріали; (4) відповідний навчальний план; (5) довкілля, що заохочує навчання; (6) чітке визначення та якісна оцінка результатів навчання; (7) часткове урядування та управління; (8) повага до місцевих спільнот та культур і їх залучення.

Неспроможність навчитися чи неспроможність навчити?

Майкл Барбер: Як тільки дитина почала відставати, ми повинні спитати себе “Як ми можемо змінити те, що робимо, щоб дитина знову піднялася до стандарту?” Найкращі освітні системи світу вже це роблять.

Тоні Вагнер: Викладання – це не конвеєр, а розумова робота з високим статусом. “Декілька дуже високих освітніх стандартів, які тестуються через впровадження, і від місцевих шкіл та районів очікується, що вони зрозуміють, як навчати і тестувати за цими високими стандартами.” Кінцевий результат: всього 5% відмінності між найкращими і найгіршими школами.

Висновки

- Студенти 21-го століття; вчителі 20-го століття; система 19-го століття
- Спільна згода щодо навичок з виживання та працевлаштованості
- Компетенціям 21-го століття потрібні системи підтримки 21-го століття
- Менше уваги до оцінки та програм розвитку вчителів
- Важливість результатів PISA для “успішних” та амбітних освітніх систем
- Дорогий “проміжок досягнень”
- Успішні системи: шкільна автономія та відповідальність, якість навчання, добре винагороджені вчителі, навіть за рахунок розміру класу, підвищення стандартів для всіх студентів
- Освітні проекти працюють на іншій основі, керуючись планами донора.

Контакти

Дуже Вам дякую за
увагу!

Девід Ройл, освітній консультант

Email: david.royle1@gmail.com

Skype: [david.royle1](https://www.skype.com/people/david.royle1)

Ключові посилання

- * Оцінка навичок 21-го століття: <http://atc21s.org/>
- * Конфедерація британської індустрії:
<http://www.cbi.org.uk>
- * МакКінзі: <http://www.mckinsey.com/>
- * OECD: <http://www.oecd.org>
- * Партнерство для навичок 21-го століття:
<http://www.p21.org/>; сайт з ресурсами:
<http://www.p21.org/route21/>
- * Школи 21-го століття:
<http://www.21stcenturyschools.com>